

PROIECT DIDACTIC

Liceul Tehnologic *Înălțarea Domnului*

Profesor: Cârliștea Lenuța

Clasa: a IX-a

Disciplina: Limba și literatura română

Tema: Textul liric – *Sara pe deal*, de Mihai Eminescu

Tipul lecției: însușire de noi cunoștințe

Competențe generale:

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor în diferite situații de comunicare;
2. Folosirea modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare și nonliterare;
3. Argumentarea în scris și oral a unor opinii în diverse situații de comunicare.

Competențe specifice:

- 1.1. Utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în receptarea diverselor texte.
- 1.2. Identificarea elementelor specifice din structura unor tipuri textuale studiate.
- 1.3. Exprimarea orală sau în scris a propriilor reacții și opinii privind textele receptate.
- 1.4. Redactarea unor texte diverse.
- 1.5. Utilizarea corectă și adecvată a formelor exprimării orale și scrise în diverse situații de comunicare.
- 2.1. Aplicarea unor tehnici vizând înțelegerea textelor literare sau nonliterare.
- 2.2. Identificarea temei textelor propuse pentru studiu.
- 2.3. Compararea ideilor și atitudinilor diferite în dezvoltarea aceleiași teme literare.
- 2.4. Analizarea componentelor structurale și expresive ale textelor literare studiate și discutarea rolului acestora în tratarea temelor.
- 2.5. Compararea trăsăturilor definitorii ale comunicării în texte ficționale și nonficționale.
- 2.6. Aplicarea conceptelor de specialitate în analiza și discutarea textelor literare studiate.
- 3.2. Identificarea elementelor dintr-un text care confirmă sau infirmă o opinie privitoare la textul respectiv.
- 3.3. Argumentarea unui punct de vedere privind textele studiate.

Obiective operaționale:

La sfârșitul lecției elevii vor fi capabili:

- O1: să numească sinonime contextuale pentru cuvintele date;
- O2: să identifice elementele cadrului natural și să le încadreze în planul cosmic și cel terestru;
- O3: să precizeze motivele literare din poezie;
- O4: să extragă imaginile artistice și figurile de stil din text;
- O5: să transcrie mărcile lexico-gramaticale ale subiectivității;
- O6: să identifice atmosfera care se degajă din poezie;
- O7: să ilustreze, cu exemple din text, trăsăturile genului liric;
- O8: să interpreteze diferite simboluri din poezie;
- O9: să definească specia literară idila.

Strategii didactice:

Metode și procedee: conversația, explicația, învățarea prin descoperire, exercițiul, brainstormingul.

Forme de organizare: frontal, individual, pe grupe

Mijloace de învățământ: diverse fișe, caietele de limba și literatura română, seturi emoticon-uri.

Bibliografie: - Mihaela Secrieru, *Didactica limbii române*, Ed. Ovi-art, Iași, 2004

- D. Apetrei, E. Stoleru, *Algoritmii unui text literar și nonliterar*, Ed. Petrodava, Iași, 2006

- A. Grif, D. Olah, I. Enescu, G. Șerban, *Comunicare ficțională și nonficțională*, Diversitas, București,

2006.

- Crenguța-Lăcrămioara Oprea, *Strategii didactice interactive*, E.D.P. R.A., București 2007.
- Mircea Eliade, *Sacrul și profanul*, Ed. Humanitas, 1995.

DEMERSUL DIDACTIC

I. Moment organizatoric: Profesorul notează absențele și solicită elevilor să se pregătească pentru lecție.

II. Evocare

Înainte de a verifica tema, memorarea poeziei, cere elevilor să coloreze o bulinuță pe un post-it în funcție de starea lor: roșu-agitat, albastru-teamă, galben-relaxat. Aceste post-it-uri se lipesc pe copacul de la tablă, la rădăcina acestuia. Se verifică memorarea poeziei.

II. Realizarea sensului

Elevii, împărțiți în 5 grupe, primesc fișe de lucru în funcție de strofa pe care au recitat-o. Li se cere să coloreze strofa care le-a plăcut cel mai mult cu o culoare preferată. Se rezolvă cerințele. Pe măsură ce se verifică răspunsurile, se notează pe tablă ideile extrase, profesorul dirijând discuția și corectând, dacă este cazul, răspunsurile elevilor.

1. Autorul descrie un peisaj rustic și pastoral, cu turme și sate pierdute în depărtări.
2. Terestrul și celestul tind unul către altul, ca în vechile mituri în care cerul se logodea cu Pământul.
3. În centrul acestui tablou se afla salcâmul, arborele sacru al iubirii, care unește cerul cu pământul, devenind, în termenii lui Mircea Eliade, o axa a lumii (Axis Mundi).
4. Cei doi îndrăgostiți amintesc de perechea primordială și eternă, Adam și Eva, care se salvează prin iubire.
5. Natura capătă rolul de cadru protector al iubirii, ca în toate poeziile lui Eminescu, însă iubirea este neîmplinită.
6. În poezie se împletește sentimentul erotic cu zugrăvirea vieții câmpenești (rustice), încadrându-se în specia literară idilă.

III. Reflecție

Profesorul cere elevilor să stabilească planul real și cel imaginar care se desprind din poezie și să identifice o altă poezie a lui Eminescu care se aseamănă, din acest punct de vedere cu poezia studiată astăzi.

Se dă **tema pentru acasă**: Realizează un eseu de 150-300 de cuvinte în care să prezinți tema și viziunea despre lume și viață în poezia *Sara pe deal*, ținând cont de ideile descoperite în clasă.

Elevii primesc din nou post-it-uri pe care trebuie să le coloreze în funcție de starea lor de la sfârșitul orei și le prind pe ramurile copacului.

Se fac aprecieri și se notează elevii care au fost activi.

Fișă – strofa I

Sara pe deal buciul sună cu jale,
Turmele-l urc, stele le scapără-n cale,
Apele plîng, clar izvorînd în fântâne;
Sub un salcâm dragă, m-aștepți tu pe mine.

Sara pe deal, Mihai Eminescu

Cerințe:

1. numește sinonime contextuale pentru cuvintele: plîng, scapără.
2. identifică elementele cadrului natural și grupează-le în elemente care aparțin planului celest-cosmic și elemente care aparțin planului uman-terestru.
3. precizează motivele literare din strofă.
4. extrage imaginile artistice și figurile de stil din strofă.
5. stabilește timpul verbelor folosite.
6. transcrie trei marci lexico-gramaticale ale subiectivității din poezie.

Fișă – strofa a II-a

Luna pe cer trece-așa sfântă și clară,
Ochii tăi mari caută-n frunza cea rară,
Stelele nasc umezi pe bolta senină,
Pieptul de dor, fruntea de gânduri ți-e plină.

Sara pe deal, Mihai Eminescu

Cerințe:

1. Numește sinonime contextuale pentru cuvintele: sfântă, nasc
2. identifică elementele cadrului natural și grupează-le în elemente care aparțin planului celest-cosmic și elemente care aparțin planului uman-terestru.
3. precizează motivele literare din strofă.
4. extrage imaginile artistice și figurile de stil din strofă.
5. stabilește timpul verbelor folosite.
6. ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului liric.

Fișă – strofa a III-a

Nourii curg, raze-a lor șiruri despică,
Streșine vechi casele-n lună ridică,
Scârțâie-n vînt cumpăna de la fântână,
Valea-i în fum, fluier murmură-n stână.

Sara pe deal, Mihai Eminescu

Cerințe:

1. Numește sinonime contextuale pentru cuvintele: curg, murmură.
2. identifică elementele cadrului natural și grupează-le în elemente care aparțin planului celest-cosmic și elemente care aparțin planului uman-terestru.
3. precizează motivele literare din strofă.
4. extrage imaginile artistice și figurile de stil din strofă.
5. stabilește timpul verbelor folosite.
6. identifică elementul care face legătura între cele două planuri, cosmic și terestru.

Fișă – strofa a IV-a

Și osteniți oameni cu coasa-n spinare
Vin de la cîmp; toaca răsună mai tare,
Clopotul vechi împle cu glasul lui sara,
Sufletul meu arde-n iubire ca para.

Sara pe deal, Mihai Eminescu

Cerințe:

1. Numește sinonime contextuale pentru cuvintele: se aude, arde.
2. identifică elementele cadrului natural și grupează-le în elemente care aparțin planului celest-cosmic și elemente care aparțin planului uman-terestru.
4. precizează motivele literare din strofă.
5. transcrie trei marci lexico-gramaticale ale subiectivității.
3. extrage imaginile artistice și figurile de stil din strofă.

5. stabilește timpul verbelor folosite.
6. fă o asemănare între perechea de îndrăgostiți și un alt cuplu, având în vedere că ei „asistă la nașterea” stelelor pe boltă.

Fișă – strofa a V-a

Ah! în curând satul în vale-amuțește;
Ah! în curând pasu-mi spre tine grăbește:
Lîngă salcâm sta-vom noi noaptea întreagă,
Ore întregi spune-ți-voi cît îmi ești dragă.

Ne-om răsima capetele-unul de altul
Și surâzând vom adormi sub înaltul,
Vechiul salcâm. — Astfel de noapte bogată,
Cine pe ea n-ar da viața lui toată?

Sara pe deal, Mihai Eminescu

Cerințe:

1. Numește sinonime contextuale pentru cuvintele: amuțește, grăbește.
2. identifică elementele cadrului natural și grupează-le în elemente care aparțin planului celest-cosmic și elemente care aparțin planului uman-terestru.
3. precizează motivele literare din strofă.
4. extrage imaginile artistice și figurile de stil din strofă.
5. stabilește timpul verbelor folosite.
6. ce imagine a visului de iubire prezintă ultima strofă, ținând cont de timpul verbelor, o iubire împlinită sau neîmplinită?